

הצעה לתיקון חוק למניעת הסתננות –

חיוב מעסיקי מסתננים בניכוי כספים מתוך משכורות המסתננים לקרן ייעודית

עיקרי ההצעה:

עשרות אלפי המסתננים שנכנסו לישראל ללא אשרת עבודה רשאים לעבוד בישראל ועובדים בה, מכוח התחייבות המדינה לבג"ץ שלא לאכוף את איסור העבודה לגביהם. רוב המסתננים הם מהגרי עבודה, והתמריץ לשהייתם בישראל הוא רווח כספי ושליחתו למשפחותיהם במדינות המוצא באפריקה. הפרשי השכר בין ישראל למדינות המקור הם עצומים, כך שגם חיסכון 'פעוט' של \$150 לחודש נחשב להון גדול במדינות המקור. לאור זאת, בד בבד עם האיסור על העברת נכסים מישראל למדינות המקור, מוצע להשית חובה על המעסיקים להפריש מתוך המשכורת של העובד המסתנן לקרן ייעודית. הסכום שיופרש יוחזק בקרן, שתנוהל בהתאם לכללים שייקבע השר. גובה הסכום ייקבע על ידי השר, ולא יפחת מ-20% מן המשכורת ועבור מסתננים המשתכרים שכר גבוהה עד ל-40% מן המשכורת. מומלץ כי כללי קביעת הסכום יהיו פרוגרסיביים ויביאו לידי כך שסכום המשכורת נטו שיינתן לעובד יהיה הסכום הדרוש למחייתו ברווחה בלבד. הסכום המופקד יוחזר למסתנן בעת עזיבתו את ישראל. ההסדר המוצע נוסח על בסיס פרק ד' לחוק עובדים זרים, אגב שינויים אחדים (בעיקר ביטול האפשרות להפקיד לחשבון בנק, והטלת חובה על המדינה לשלם את הסכום גם אם המעסיק לא העבירו לקרן).

ההסדר צפוי להניב תוצאות חיוביות בשני היבטים מרכזיים:

- א. שלילת התמריץ להישאר בישראל כדי לשלוח סכום חודשי קבוע למדינת המקור.
- ב. יצירת תמריץ לצאת את ישראל, כדי שיוכל המסתנן לקבל את הסכום שצבר.

יתרונות:

- א. האיסור הקבוע בחוק על הוצאת כספים מישראל קשה לאכיפה, וניתן להערים עליו בקלות יחסית. חיוב המעביד בהפרשה, אגב קביעת קנסות גבוהים על המעסיק העבריין, ישים ואכף יותר.
- ב. זהו הסדר משלים למתקן שהייה. האפשרות הסבירה להישלח למתקן שהייה, שמשמעותה קיזוז הוצאות שהייה מן הקרן, תתמרץ את המסתנן לפדות את הקרן ולצאת את ישראל.
- ג. כפייה על חיסכון תאפשר יציאת המסתנן מהארץ עם הון עצמי לבניית חיים חדשים במדינה אחרת.
- ד. ניתן להחיל את הקרן כהסדר חליפי למשמורת המתאים גם עבור נשים ובני זוג נשואים.

עקרונות:

- א. הטלת החובה על המעסיק ולא על המסתנן.
- ב. שמירה על הקניין – הכסף שהרוויח מסתנן יישמר, יישא רווחים ויושב לו במלואו.
- ג. מיסוי כרגיל – מיסוי המשכורת ברוטו כמו כל שכר, ומיסוי רווחי ההון כרגיל.
- ד. קיזוז עלויות שהייה והרחקה – מסתנן שבקשת המקלט שלו נדחתה והוצא נגדו צו גירוש יישא בעלויות המחייבה במתקן שהייה או בעלויות גירוש.

הצעה לתיקון חוק למניעת הסתננות –

חיוב מעסיקי מסתננים בניכוי כספים מתוך משכורות המסתננים לקרן ייעודית

(הוספת סעיף 1ב7)

1ב7. (א) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, ובאישור ועדת הפנים של הכנסת, רשאי לקבוע כי חובה על מעסיקו של מסתנן להפריש מתוך משכורתו לקרן כאמור בסעיף קטן (ב) סכום שייקבע על ידיו ושלא יפחת מ-20% ממשכורתו (להלן – הפיקדון).

(ב) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי להקים קרן למסתננים (להלן – הקרן); שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, יקבע הוראות לענין הפעלתה וניהולה של הקרן, לרבות סוגי הנכסים שהקרן תהיה רשאית להשקיע בהם את הכספים שנתקבלו לה כאמור, והעמלות שישולמו לקרן.

(ג) (1) מסתנן זכאי לקבל את הכספים שהופרשו בעדו לקרן בתוספת הרווחים שנצברו עליהם, בניכוי דמי ניהול של הקרן ובניכוי מס כדין במועד, במקום ובתנאים שקבע שר הפנים, ובלבד שהמסתנן עזב את ישראל; המועד שייקבע לפי סעיף קטן זה לא יהיה מוקדם מיום עזיבתו של המסתנן את ישראל ולא יהיה מאוחר מתום שלושה חודשים מיום עזיבתו כאמור.

(2) מסתנן זכאי לקבל מן הקרן את הסכומים שנוכו ממשכורתו אף אם המעסיק לא העבירם לקרן, והקרן רשאית לתבוע סכום זה מן המעסיק.

(3) מסתנן רשאי להוציא את הסכום שקיבל מן הקרן עם יציאתו על אף האמור בסעיף 7א(ב) לחוק זה.

(ד) סכומים שהופקדו בקרן בהתאם לפרק זה יראו אותם כחלק מהכנסתו של המסתנן לצורך חיובו במס;

(ה) (1) נקבעו בהסכם קיבוצי או בצו הרחבה כמשמעותם בחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957, הוראות בדבר תשלומים סוציאליים שעל המעסיק או המסתנן לשלם לקרן פנסיה, לתכנית חיסכון אחרת, לקופת תגמולים או לתשלום פיצויי פיטורים, יעביר המעסיק לקרן בלבד את התשלום הסוציאלי שהוא חב בו, והכל בשיעורים שנקבעו בהסכם הקיבוצי או בצו ההרחבה כאמור, והוראות ההסכם הקיבוצי או צו ההרחבה לענין זה לא יחולו;

(2) על מעסיק ששילם כספי פיקדון לגבי מסתנן לא יחולו לגבי התקופה שבעדה הופקדו הכספים ועד גובה הסכום שהופקד הוראות חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963.

(ו) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הפנים של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות בדבר –

(1) תנאים ודרכים להעברת כספי הפיקדון לעובד הזר בהתאם לסעיף קטן (ד), לרבות הפקדתם בחשבון בנק של המסתנן מחוץ לישראל;

(2) השימוש בכספים שלא הוצאו על ידי העובדים הזרים מהקרן או מחשבון הבנק, בתוך תקופה שתיקבע כאמור ושלא תפחת, לגבי כל מסתנן, משישה חודשים מיום עזיבתו את ישראל;

(3) ניכוי הוצאות ההרחקה החלות על המסתנן לפי הוראות הפרק הרביעי לחוק הכניסה לישראל והוצאות שהייתו במתקן שהייה בהתאם לחוק זה, והעברתם לאוצר המדינה;

(4) הדרכים והמועדים לתשלום הכספים על ידי המעסיק לקרן לפי הוראות סעיף זה.

*** יש להוסיף סעיף עונשין (במסגרת סעיף 7ג), שיכלול סנקציות פליליות לצד סנקציות מינהליות (קנס מינהלי) לשם יעילות האכיפה, בדומה לקבוע בחוק**